

Nr 24.

Ankom till riksdagens kansli den 23 mars 1922 kl. 1/2 3 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 och av § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873 jämte en i ämnet väckt motion.

I en till riksdagen avlåten, den 10 mars 1922 dagtecknad proposition nr 138, som hänvisats till bankoutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga nedan intagna

Förslag

till

lag angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 och av § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873.

Härigenom förordnas som följer:

Om sådant med hänsyn till utomordentliga, av krig föranledda förhållanden prövas oundgängligen nödigt, må Konungen, på framställning av fullmäktige i riksbanken och efter samråd jämväl med fullmäktige i riksgäldskontoret,

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 8 saml. 18 häft. (Nr 23—24.)

ej mindre för viss tid fritaga riksbanken från den enligt 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 riksbanken åliggande skyldigheten att inlösa guld i plants, som för riksbankens räkning till myntverket avlämnas,

än även förklara, att bestämmelsen i § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873 om rätt för en var, som vid myntverket inlämnar guld, att därför erhålla guldmynt under viss tid icke skall äga tillämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1922 och gäller till den 16 maj 1922. Av Konungen jämlikt denna lag meddelad bestämmelse må ej äga tillämpning längre än till sistnämnda dag.

Till åberopade statsrådsprotokollet har föredragande departementschefen erinrat, hurusom i lag den 24 februari 1922 stadgas, att, om sådant med hänsyn till utomordentliga, av krig föranledda förhållanden prövas oundgängligen nödigt, må Konungen, på framställning av fullmäktige i riksbanken och efter samråd jämväl med fullmäktige i riksgäldskontoret, ej mindre för viss tid fritaga riksbanken från den enligt 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 riksbanken åliggande skyldigheten att inlösa guld i plants, som för riksbankens räkning till myntverket avlämnas, än även förklara, att bestämmelsen i § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873 om rätt för en var, som vid myntverket inlämnar guld, att därför erhålla guldmynt under viss tid icke skall äga tillämpning. Denna lag gäller till och med den 31 mars 1922.

Angående tillkomsten av de i lagen innefattade bestämmelserna får utskottet hänvisa till den proposition (nr 62) i ämnet, som av Kungl. Maj:t tidigare avlåtits till innevarande års riksdag.

I skrivelse den 24 februari 1922 hava *fullmäktige i riksbanken* hemställt, att Kungl. Maj:t ville genom proposition till riksdagen föreslå, att Konungens rätt enligt ovannämnda lag den 24 februari 1922 måtte utsträckas att gälla till och med den 15 maj 1922.

Till stöd för denna hemställan hava fullmäktige hänvisat till en tidigare i ämnet gjord framställning, vilken legat till grund för ovannämnda proposition nr 62 vid innevarande års riksdag. I denna framställning hade fullmäktige erinrat, hurusom den Konungen medgivna rätten att genom inställelse av tillämpningen av 10 § andra stycket i riksbankslagen befria riksbanken från skyldigheten att till visst fastställt

pris köpa guld i plants icke kommit till användning alltsedan den 1 mars 1920, men framhållit, att under tiden till dess att guldmyntfoten kunde återinföras, enligt fullmäktiges mening Konungens ifrågavarande rätt borde bibehållas i gällande kraft. Ställningen på den internationella guldmarknaden liksom på övriga områden av det ekonomiska livet vore fortfarande så oviss och utvecklingen under den närmaste tiden så oberäknelig, att det ingalunda kunde anses uteslutet, att icke riksbanken under denna mellantid kunde bliva i oundgängligt behov av befrielse från skyldigheten att till visst pris köpa guld.

Departementschefen har tillstyrkt bifall till fullmäktiges framställning.

Beträffande utredningen i övrigt tillåter sig utskottet att hänvisa till propositionen.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *Sköld* väckt motion nr 214, däri hemställts, »att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 138». Till stöd för detta yrkande har åberopats motiveringen till en av samma motionär väckt motion nr 213 om avslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 137; och tillåter sig utskottet att hänvisa till sistnämnda motion.

*Motion
II: 214.*

Utskottet vill erinra, att här ifrågavarande, Kungl. Maj:t enligt lag den 22 februari 1922 medgivna rätt för närvarande icke användes, vadan riksbanken alltså är skyldig att till fastställt pris köpa guld i plants, varjämte envar, som vid myntverket inlämnar guld, äger rätt att därför erhålla guldmynt.

Utskottet.

Ehuru det enligt utskottets uppfattning är antagligt, att rätten icke heller behöver komma till användning under den tid, varom här är fråga, har utskottet likväl, då det icke torde vara uteslutet, att sådana förhållanden skulle kunna inträffa, att rätten kunde behöva tagas i anspråk, icke funnit sig böra avstyrka bifall till Kungl. Maj:ts proposition.

Utskottet, som följaktligen icke kunnat biträda motionärens yrkande, hemställer alltså,

att riksdagen, med avslag å förevarande motion II: 214, må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition nr 138.

Stockholm den 23 mars 1922.

På bankoutskottets vägnar:

EMIL KRISTENSSON.